

Środa, 28 października 2015 r.

P8_TA(2015)0383

Strategia UE dla regionu adriatycko-jońskiego**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 października 2015 r. w sprawie strategii UE dla regionu adriatycko-jońskiego (2014/2214(INI))**

(2017/C 355/04)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji dotyczący strategii Unii Europejskiej dla regionu adriatycko-jońskiego (COM(2014)0357) oraz towarzyszący mu plan działań i dodatkowy dokument analityczny,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006⁽¹⁾ (zwane dalej rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”⁽²⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 23 października 2014 r. w sprawie strategii Unii Europejskiej dla regionu adriatycko-jońskiego,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów dotyczące wartości dodanej strategii makroregionalnych (COM(2013)0468) i odpowiednie konkluzje Rady z dnia 22 października 2013 r.,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 11 września 2014 r. w sprawie komunikatu Komisji dotyczącego strategii Unii Europejskiej dla regionu adriatycko-jońskiego (COM(2014)0357) oraz strategię Unii Europejskiej dla regionu adriatycko-jońskiego: badania, rozwój i innowacje w MŚP (o opinię rozpoznawczą zwróciła się włoska prezydencja UE),
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 21 stycznia 2014 r. w sprawie strategii Unii Europejskiej dla regionu adriatycko-jońskiego (EUSAIR) (opinia rozpoznawcza),
- uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie strategii Unii Europejskiej dla regionu adriatycko-jońskiego,
- uwzględniając opinię z inicjatywy własnej Komitetu Regionów z dnia 11 października 2011 r. zatytułowaną „Współpraca terytorialna w regionie Morza Śródziemnego poprzez Instrument makroregionu adriatycko-jońskiego”,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 3 lipca 2012 r. w sprawie ewolucji strategii makroregionalnych UE: obecne praktyki i przyszłe perspektywy, szczególnie w regionie Morza Śródziemnego⁽³⁾,
- uwzględniają komunikat Komisji zatytułowany „Strategia morska dla Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego” (COM(2012)0713),

⁽¹⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320.⁽²⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 259.⁽³⁾ Dz.U. C 349 E z 29.11.2013, s. 1.

Środa, 28 października 2015 r.

- uwzględniając sprawozdanie Komisji w sprawie zarządzania strategiami makroregionalnymi (COM(2014)0284),
  - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 26 stycznia 2011 r. w sprawie wkładu polityki regionalnej w zrównoważony wzrost w ramach strategii „Europa 2020” (COM(2011)0017),
  - uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającą dyrektywę 2011/92/UE w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko,
  - uwzględniając dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
  - uwzględniając decyzję Rady 2005/370/WE z dnia 17 lutego 2005 r. w sprawie zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (konwencja z Aarhus),
  - uwzględniając deklarację z Ankony przyjętą podczas konferencji w sprawie rozwoju i bezpieczeństwa regionu adriatycko-jońskiego, która odbyła się w dniach 19–20 maja 2000 r.,
  - uwzględniając konferencję założycielską euroregionu adriatycko-jońskiego, która odbyła się w Puli w dniu 30 czerwca 2006 r., oraz deklarację w sprawie uruchomienia inicjatywy na rzecz utworzenia strategii adriatyckiej, przyjętą podczas obrad Zgromadzenia euroregionu adriatycko-jońskiego w Splicie w dniu 22 października 2009 r.,
  - uwzględniając badanie przeprowadzone w styczniu 2015 r. przez swoją Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej (Departament Polityczny B: Polityka Strukturalna i Polityka Spójności), zatytułowane „Nowa rola makroregionów w europejskiej współpracy terytorialnej”,
  - uwzględniając badanie przeprowadzone w czerwcu 2015 r. przez swoją Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej (Departament Polityczny B: Polityka Strukturalna i Polityka Spójności), zatytułowane „Region adriatycko-joński: analiza społeczno-ekonomiczna i ocena powiązań transportu i energii”,
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego, a także opinie Komisji Spraw Zagranicznych, Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisji Rybołówstwa (A8-0279/2015),
- A. mając na uwadze, że strategie makroregionalne reprezentują nowy model wielopoziomowego sprawowania rządów, w którym kluczowym czynnikiem pomyślnej realizacji i osiągnięcia celów jest udział zainteresowanych stron reprezentujących szczebel unijny, krajowy, regionalny i lokalny, w tym partnerów gospodarczych i społecznych, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, a także komplementarność różnych strategii politycznych i programów; mając na uwadze, że władze lokalne i regionalne odgrywają kluczową rolę w promowaniu demokracji, decentralizacji, a także większej autonomii lokalnej i regionalnej;
- B. mając na uwadze, że poprzednie strategie dla regionu Morza Bałtyckiego oraz Dunaju przyniosły zaangażowanym regionom wymierne korzyści, potwierdziły skuteczność mechanizmów współpracy UE i zapewniły pozytywną wiedzę pomocną przy opracowywaniu nowych strategii makroregionalnych;
- C. mając na uwadze, że wzrasta zainteresowanie regionów tą nowoczesną formą regionalnej współpracy i towarzyszącym jej modelem rządzenia; mając na uwadze, że działo się tak ostatnio zwłaszcza w odniesieniu do regionów górskich, takich jak region Karpat czy Alp, w których naturalne ograniczenia wymagają prowadzenia specyficznej polityki regionalnej;

Środa, 28 października 2015 r.

- D. mając na uwadze, że strategia makroregionalna – zatwierdzona przez Radę Europejską – w postaci zintegrowanych ram odnoszących się do państw członkowskich i krajów spoza UE leżących na tym samym obszarze geograficznym stanowi strategię UE;
- E. mając na uwadze, że wśród krajów zaangażowanych w tę strategię, w szczególności między państwami członkowskimi Unii Europejskiej a krajami spoza Unii Europejskiej, występują znaczne różnice społeczno-gospodarcze;
- F. mając na uwadze, że zwiększone zainteresowanie państw regionu adriatycko-jońskiego współpracą i określeniem wspólnych działań w celu radzenia sobie z wyzwaniem dzięki wykorzystaniu potencjału całego regionu oraz ich ciągłe wysiłki służące osiągnięciu synergii doprowadziły do przyjęcia strategii Unii Europejskiej dla regionu adriatycko-jońskiego (EUSAIR);
- G. mając na uwadze, że strategię makroregionalną mogą być postrzegane jako narzędzie europejskiej integracji i zwiększonej spójności terytorialnej w oparciu o dobrowolną współpracę państw członkowskich z państwami sąsiadującymi w zakresie radzenia sobie ze wspólnymi wyzwaniami; mając na uwadze, że strategia EUSAIR to nowa forma współpracy regionalnej, która może pomóc uczestniczącym krajom kandydującym i potencjalnym krajom kandydującym na ich drodze do UE, oraz że stanowi ona istotny element szerszej polityki śródziemnomorskiej UE, której wyrazem jest Unia dla Śródziemnomorza; mając na uwadze, że EUSAIR jako element polityki regionalnej UE stanowi narzędzie promowania spójności gospodarczej i społecznej, a jej głównymi celami są: niwelowanie różnic między regionami, dążenie do rzeczywistej konwergencji oraz stymulowanie wzrostu i zatrudnienia;
- H. mając na uwadze, że Morze Adriatyckie, ze względu na fakt, iż jest morzem częściowo zamkniętym, jest szczególnie narażone na zanieczyszczenia i posiada szczególne cechy hydrograficzne, takie jak bardzo zróżnicowana głębokość i wybrzeże znacznie różniące się między północną a południową częścią regionu; mając na uwadze, że wszystkie państwa przybrzeżne eksploatują te same stada, co stale zagraża ich odtworzeniu; mając na uwadze, że w przyszłym rozporządzeniu ramowym dotyczącym technicznych środków w zreformowanej WPRyB środki powinny być opracowane dla konkretnych regionów i dostosowane do cech tego obszaru, jego zasobów morskich oraz prowadzonych na nim połowów;

Uwagi ogólne

1. z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji dotyczący strategii Unii Europejskiej dla regionu adriatycko-jońskiego oraz towarzyszący mu plan działań; uważa, że jest to ważny krok w rozwoju tej części Europy; podkreśla, że EUSAIR została stworzona, by przynieść wartość dodaną interwencjom UE, organów krajowych lub regionalnych bądź sektora prywatnego w sposób znacząco wzmacniający funkcjonowanie makroregionu; podkreśla perspektywy, jakie strategia oferuje krajom kandydującym oraz potencjalnym krajom kandydującym w regionie; podkreśla znaczenie faktu, że strategia opiera się na zasadach integracji, koordynacji, współpracy i partnerstwa; podkreśla znaczenie zasady „3 x nie” – nie dla nowych uregulowań, nie dla nowych instytucji i nie dla nowych środków finansowych, ponieważ makroregiony stanowią ramy dla inicjatyw współpracy w oparciu o synergii będącą efektem powiązania różnych instrumentów polityki UE, w tym europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych;
2. z zadowoleniem przyjmuje działania podejmowane przez wszystkie zainteresowane strony w zakresie tworzenia struktur instytucjonalnych dla wdrożenia strategii EUSAIR do obowiązujących już ram instytucjonalnych; zachęca wszystkie krajowe, regionalne i lokalne zainteresowane strony do przyjęcia pełnej odpowiedzialności za wdrożenie projektów objętych tą strategią makroregionalną; podkreśla znaczenie wzmocnienia potencjału instytucjonalnego i wydajności administracji publicznych, a także usług publicznych oraz zapewnienia w każdym kraju uczestniczącym wystarczających zasobów i kompetentnego personelu administracyjnego, wyraźnie poświęconych realizacji strategii EUSAIR;
3. podkreśla potrzebę przyjęcia podejścia ukierunkowanego na konkretne obszary odnośnie do działań w zakresie współpracy oraz zwraca uwagę na wartość dodaną modelu wielopoziomowego sprawowania rządów, który musi odpowiedzieć na brak potencjału administracyjnego i może zostać wykorzystany do mobilizacji zasobów w makroregionie; w związku z tym zdecydowanie twierdzi, że istnieje potrzeba włączenia władz lokalnych i regionalnych w polityczne organy zarządzające oraz w organy operacyjne, techniczne i wykonawcze strategii, przy jednoczesnym utrzymaniu roli Komisji w procesie koordynacji; podkreśla, że rozwój lokalny kierowany przez społeczność może pomóc zmobilizować i zaangażować lokalne podmioty w proces podejmowania decyzji oraz wzmocnić poczucie odpowiedzialności za projekty na szczeblu społecznym;

Środa, 28 października 2015 r.

4. podkreśla znaczenie przejrzystości procesu przyjmowania, monitorowania i oceny strategii, a także otwartości wobec społeczeństwa obywatelskiego i wszystkich zainteresowanych stron oraz włączenia ich w ten proces; podkreśla, że komunikacja i szerzenie wiedzy w ramach wszystkich filarów są niezbędne dla uczestnictwa zainteresowanych stron w procesie podejmowania decyzji oraz budowy wsparcia publicznego; zachęca państwa członkowskie do zapewnienia odpowiedniej widoczności strategii na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, wypracowania odpowiedniej komunikacji w zakresie celów i rezultatów strategii, a także promowania koordynacji i wymiany dobrych praktyk z innymi istniejącymi i przyszłymi strategiami makroregionalnymi;

5. podkreśla potrzebę ujednoczenia ustawodawstw krajów spoza UE z poszczególnymi sektorami dorobku prawnego Unii odnoszącymi się do strategii, aby zapewnić realizację celów UE oraz ich regularne, zgodne z przepisami i terminowe wdrażanie w oparciu o normy i przepisy UE; zachęca wszystkie kraje uczestniczące do tworzenia ośrodków analitycznych oraz organizowania regularnych spotkań w celu wymiany najlepszych praktyk, aby chronić tej procedury i zapewnić jej większą efektywność;

6. zauważa, że w związku z gwałtownym spadkiem prywatnych inwestycji w państwach regionu oraz konsolidacją budżetową i ograniczonymi możliwościami inwestycyjnymi w sektorze publicznym mogą pojawić się problemy z finansowaniem projektów w ramach strategii; wzywa kraje uczestniczące do utrzymania wysokiego poziomu odpowiedzialności, zaangażowania i przywództwa, aby z powodzeniem realizować strategię;

7. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne oraz Instrument Pomocy Przedakcesyjnej na lata 2014–2020, a w szczególności program współpracy adriatycko-jońskiego na lata 2014–2020 (ADRION), zapewniają znaczne zasoby w zakresie potencjału oraz szeroką gamę narzędzi i możliwości technicznych na potrzeby strategii; popiera dostępność innych funduszy i instrumentów odnoszących się do poszczególnych filarów strategii, w szczególności programu „Horyzont 2020” oraz Erasmus Plus w odniesieniu do wszystkich filarów, instrumentu „Łącząc Europę” w odniesieniu do filaru II, programu LIFE w odniesieniu do filaru III, jak również do łagodzenia skutków i przystosowania do zmiany klimatu, oraz programów COSME i Kreatywna Europa dla MŚP w odniesieniu do filaru IV, a także programu na rzecz finansowania innowacji INNOVFIN; z myślą o zapewnieniu synergii dostępnych funduszy zachęca do współpracy między komitetami monitorującymi programy współpracy terytorialnej w regionie, radą zarządzającą EUSAIR i organami zarządzającymi europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi; podkreśla, że strategia powinna umożliwiać skuteczniejsze i bardziej wydajne korzystanie z istniejących instrumentów i funduszy;

8. wzywa Komisję Europejską, a także krajowe, regionalne i lokalne organy odpowiedzialne za przygotowanie i wdrożenie programów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz za zarządzanie nimi, by podkreślały znaczenie makroregionalnych projektów i działań;

9. podkreśla znaczenie określenia na szczeblu makroregionalnym struktury wdrożenia i mechanizmów koordynacji, aby ułatwić współpracę, z uwzględnieniem wspólnego planowania, dostosowania możliwości finansowania oraz podejścia oddolnego; podkreśla potrzebę dostosowania krajowych i regionalnych programów operacyjnych do celów strategii, w tym, o ile to możliwe, włączenia strategii EUSAIR do tych programów; uważa za niezbędne koordynowanie i ujednoczanie inicjatyw, propozycji i projektów dotyczących regionu adriatycko-jońskiego;

10. zachęca Komisję, Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) oraz kraje uczestniczące do pełnego wykorzystania możliwości dostępnych w ramach nowo utworzonego Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) w celu finansowania projektów w regionie, które mogłyby przynieść wartość dodaną, wspierać zrównoważony rozwój i spójność gospodarczo-społeczną, pobudzić wzrost i zwiększyć zatrudnienie na szczeblu makroregionalnym, a także przyczynić się do realizacji celów strategii „Europa 2020”; w tym kontekście zachęca do przyznawania „punktów bonusowych” projektom makroregionalnym w fazie wyboru projektów ze względu na ich specyficzny ponadnarodowy charakter;

11. podkreśla, że nie istnieją specjalne fundusze przeznaczone wyłącznie na realizację strategii makroregionalnych oraz że warunkiem wstępnym osiągnięcia sukcesu jest silna wola polityczna, partnerstwo i koordynacja działań między państwami; w związku z tym apeluje do krajów w regionie, by zgromadziły fundusze (europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne, Instrument Pomocy Przedakcesyjnej, EFIS), a także wkłady z zasobów krajowych w ramach EBI w postaci platformy finansowej i inwestycyjnej służącej wspieraniu finansowania projektów przyczyniających się do realizacji celów strategii; wzywa do utworzenia przejrzystej i publicznie dostępnej serii projektów dla regionu adriatycko-jońskiego, zapewniających widoczność bieżących i potencjalnych potrzeb inwestycyjnych i projektów, tak aby zachęcić inwestorów do inwestowania w te projekty;

Środa, 28 października 2015 r.

12. apeluje do zainteresowanych stron o wymianę najlepszych praktyk, korzystanie ze zdobytej wiedzy oraz wskazanie trudności we wdrażaniu innych strategii makroregionalnych UE, a także o zwiększenie współpracy z ich odpowiednikami z makroregionu Morza Bałtyckiego, dorzecza Dunaju oraz makroregionu alpejskiego;
13. wzywa Komisję do usunięcia przeszkód administracyjnych i niefinansowych, które często powstrzymują potencjalnych inwestorów od inwestowania w takie projekty;
14. uznaje, że należy koniecznie znaleźć sposoby na zaangażowanie – przynajmniej na zasadzie realizacji pojedynczych i określonych projektów – krajów nieobjętych strategią, które geograficznie znajdują się blisko regionu i są mu bliskie pod względem gospodarczym; w tym kontekście podkreśla znaczenie współpracy transgranicznej i ponadnarodowej w ramach polityki spójności oraz zachęca państwa członkowskie i zainteresowane regiony do wykorzystywania istniejących najlepszych praktyk w tym obszarze;
15. przypomina o znacznym wpływie kryzysu gospodarczego na region i podkreśla potrzebę systematycznej oceny strategii, by ożywić gospodarkę; zaznacza, że kraje w regionie znajdują się na różnym etapie rozwoju i mają różne potrzeby; apeluje do Komisji, by podkreślała znaczenie stworzenia warunków umożliwiających ograniczenie różnic społeczno-gospodarczych między państwami; wspiera reformy w mniej rozwiniętych krajach i w tym kontekście zachęca do wymiany wiedzy, doświadczeń i praktyk;
16. wskazuje na konieczność stymulowania, wznawiania i pogłębiania współpracy kulturalnej, naukowej i edukacyjnej, w tym przez poszerzenie zakresu mobilności akademickiej studentów i pracowników wyższych uczelni; podkreśla, że nauka i innowacyjność są niezbędne dla osiągnięcia inteligentnego, sprzyjającego włączeniu społecznemu i zrównoważonego wzrostu; podkreśla współzależność między współpracą naukową i kulturalną a wzrostem dynamiki rozwoju gospodarczego oraz poziomem zróżnicowania i trwałego rozwoju turystyki w regionie;
17. z zadowoleniem przyjmuje obecność przedstawicieli Parlamentu Europejskiego w organach zarządzających strategią EUSAIR; apeluje, by Komisja dokonała analizy wspólnych wysiłków państw regionu (państw członkowskich UE i państw trzecich) oraz skutecznego udziału organów lokalnych i regionalnych w realizacji celów strategii;
18. odnosi się do precedensów ustanowionych w kontekście innych strategii makroregionalnych UE i wzywa do wspierania, w ramach projektów pilotażowych i działań przygotowawczych, różnych rodzajów działań, począwszy od analiz po kapitał początkowy na przygotowanie projektów w ramach różnych obszarów priorytetowych;
19. uważa za nieodzowne, aby na etapie wdrażania strategii jej ogólne zasady, a zwłaszcza kwestie ochrony środowiska i wykorzystywania zasobów naturalnych, były należycie brane pod uwagę we wszystkich czterech filarach, również w celu uzyskania całościowego podejścia do złożonych i zróżnicowanych wyzwań stojących przed makroregionem;
20. podkreśla, że należy zwrócić szczególną uwagę na obszary, o których mowa w art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, takie jak wyspy, regiony górskie i obszary wiejskie, z myślą o zidentyfikowaniu i wykorzystaniu ich szczególnego potencjału, zwłaszcza w sektorze turystyki, przy jednoczesnym poszanowaniu obszarów działania i priorytetów określonych w niniejszym sprawozdaniu; ponadto apeluje do Komisji o przedłożenie wniosku w sprawie Europejskiego Roku Wysp i Obszarów Górskich;
21. uważa, że należy koniecznie znaleźć sposoby umożliwiające krajom uczestniczącym uwzględnienie innych istotnych filarów, które mogłyby przynieść korzyści rozwojowe dla regionu, na przykład rolnictwa, ze względu na szczególne warunki geologiczno-klimatyczne, różnorodność biologiczną i potencjał do osiągnięcia synergicznych i skoordynowanych wyników, a także dalszego wzrostu; zaleca bliską współpracę i koordynację między obszarami lądowymi, przybrzeżnymi i wyspami w celu wypracowania synergii między projektami na rzecz czystej energii a zdrową produkcją żywności;

Środa, 28 października 2015 r.

22. zwraca uwagę na znaczenie odpowiedniej sprawozdawczości i oceny wdrażania strategii; w tym kontekście wzywa kraje uczestniczące oraz Komisję do zgromadzenia wiarygodnych danych bazowych oraz ustanowienia dla każdego filaru konkretnych celów poddawanych corocznej ocenie i publicznie udostępnianych;

23. apeluje o kompleksowe i zintegrowane podejście Europy do migracji; podkreśla, że region boryka się z poważnymi wyzwaniami w zakresie migracji i ubolewa nad wszystkimi tragediami na Morzu Śródziemnym; zdecydowanie podkreśla, że konieczna jest istotna zmiana polityki azylowej w odniesieniu do solidarności między państwami członkowskimi, aby zaradzić tym wyzwaniom; podkreśla potrzebę zbadania ogólnej strategii współpracy z państwami trzecimi; ubolewa z powodu niewystarczającej współpracy między państwami członkowskimi UE w zakresie wyzwań związanych z migracją; zachęca do wymiany dobrych praktyk w przyjmowaniu migrantów i apeluje, by pilnie zwrócić szczególną uwagę na kwestie społeczne i humanitarne dotyczące regionu z myślą o potencjalnym ponownym określeniu priorytetów strategii EUSAIR w przyszłości;

24. oczekuje, że działaniom umacniającym pokój i bezpieczeństwo w Europie Południowo-Wschodniej zostanie nadany nowy impuls;

25. wzywa państwa do wymiany najlepszych praktyk w obszarze poszanowania praw mniejszości w celu stosowania najwyższych standardów, z uwzględnieniem faktu, że jest to szczególnie wrażliwy obszar z uwagi na kwestie językowe;

26. podkreśla, że na poszczególnych etapach wdrażania należy zapewnić publicznym i prywatnym podmiotom gospodarczym, podmiotom społecznym i poszczególnym grupom zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego odpowiednie szkolenie w postaci określonych programów, w tym wsparcia organizacyjno-technicznego;

27. apeluje do Komisji, by co dwa lata przedkładała Parlamentowi i Radzie sprawozdanie w sprawie wdrażania strategii EUSAIR, aby ocenić jej funkcjonowanie oraz wartość dodaną w odniesieniu do wzrostu i miejsc pracy, a także niwelowania różnic i zrównoważonego rozwoju;

28. zachęca do podejmowania konkretnych działań w celu promowania wymiaru społecznego; podkreśla znaczenie uwzględniania priorytetów i działań mających na celu wspieranie włączenia osób niepełnosprawnych i zapobieganie dyskryminacji wszelkiego typu;

„Niebieski” wzrost

29. podkreśla, że wyjątkowe położenie geograficzne regionu oraz specyficzne ukształtowanie linii brzegowej wraz z bogatą różnorodnością środowiska morskiego skrywają nieprzebrane możliwości tworzenia „niebieskich” miejsc pracy, innowacyjnego oraz zrównoważonego rozwoju i wzrostu gospodarczego, w tym w sektorach niebieskich technologii, rybołówstwa i akwakultury, oraz ulepszenia zarządzania i usług w gospodarce morskiej;

30. wspiera niebieską gospodarkę jako potencjalne rozwiązanie w sytuacji obecnego kryzysu gospodarczego, ponieważ sprzyja ona tworzeniu nowych miejsc pracy i rozwojowi gospodarczemu, zwłaszcza w odniesieniu do zatrudnienia kobiet i ludzi młodych w państwach nadbrzeżnych i wyspiarskich; uważa, że strategia UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego nie może zostać wdrożona bez uwzględnienia pojęcia niebieskiej gospodarki, jako że obejmuje ona szerokie spektrum sektorów działalności gospodarczej związanej z morzami i oceanami, akwakulturą, transportem morskim i rzeczonym oraz turystyką środowiskową;

31. wzywa Komisję i kraje uczestniczące w tej strategii do zapewnienia zachęt, które będą przyciągać młodych ludzi do branży rybołówstwa i akwakultury w regionie Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego oraz będą zachęcać ich do podejmowania działalności w tych dziedzinach;

32. apeluje o koordynację polityki i harmonizację celów strategii, a także wspólnych projektów zgodnie z wartościami, zasadami i celami wspólnej polityki rybołówstwa; ponadto zachęca do wspierania rozwoju zrównoważonego sektora rybołówstwa i produkcji tradycyjnej zdrowej żywności; wzywa do tworzenia lokalnych grup działania w sektorze rybołówstwa, które mogą być naturalnym narzędziem różnicowania działalności połowowej; podkreśla fakt, że dla trwałości i rentowności rybołówstwa oraz akwakultury konieczny jest wzmożony udział zainteresowanych stron w ogólnym zarządzaniu, a także udoskonalona i zróżnicowana działalność rybacka;

Środa, 28 października 2015 r.

33. uważa, że „niebieski” wzrost obejmuje wysoce zróżnicowane sektory oraz przedsiębiorstwa i z tego względu jego rozwój wymaga wysoce wykwalifikowanych pracowników we wszystkich tych sektorach; wzywa państwa członkowskie objęte strategią EUSAIR do promowania różnych sektorów „niebieskiego” wzrostu w ich programach szkoleniowych, z uwzględnieniem systemów uczenia się przez całe życie oraz szkoleń dla pracowników; zwraca uwagę na złożoność działań, sektorów i dyscyplin systemów społeczno-gospodarczych objętych „niebieskim” wzrostem, dlatego uważa, że bardzo ważne jest, aby państwa członkowskie zaangażowane w strategię EUSAIR przyjmowały strategie polityczne na rzecz rynku pracy w celu zwiększania możliwości w zakresie dostosowywania się do zmian, innowacji i wielodyscyplinarności, dostosowywania szkoleń zasobów ludzkich oraz zwiększania wskaźnika aktywności zawodowej kobiet;

34. podkreśla znaczenie większego i rzeczywistego powiązania między strategią „UE 2020” a trzema filarami strategii EUSAIR, w szczególności w odniesieniu do filaru „niebieskiego” wzrostu, w oparciu o plan działania Komisji Europejskiej; uznaje plan działania za jeden z rezultatów podejścia strategii określający konkretne priorytety dla makroregionu; podkreśla, że na tej podstawie każde działanie lub projekt wybiera się w ramach procesu szeroko zakrojonych konsultacji oddolnych, obejmującego szereg zainteresowanych stron z regionu adriatycko-jońskiego i reprezentujących nie tylko krajowe, regionalne i lokalne organy oraz partnerów społecznych, ale również sektor prywatny, gospodarkę społeczną, środowisko akademickie i społeczeństwo obywatelskie;

35. zachęca do promowania klastrów łączących agencje publiczne i prywatne przedsiębiorstwa, wyższe uczelnie, instytuty badawcze i inne zainteresowane strony w sektorze gospodarki morskiej oraz do współpracy między tymi podmiotami w celu pobudzania innowacji i pełnego wykorzystania synergii; uważa, że dla zapewnienia bardziej efektywnych i wydajnych inwestycji, działania w ramach filaru niebieskiego wzrostu powinny opierać się na krajowych i regionalnych strategiach badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji; wzywa państwa i regiony do uczestniczenia w platformie S3 Komisji i tym samym do korzystania z pomocy w zakresie opracowywania, wdrażania i przeglądu strategii inteligentnej specjalizacji; w tym kontekście uważa za konieczne zapewnienie lepszego dostępu do kredytów dla MŚP oraz doskonalenie istniejących sieci biznesowych (klastrów) w ramach procesu umiędzynarodowienia w celu tworzenia nowej jakości i trwałych miejsc pracy;

36. popiera utworzenie wspólnego znaku jakości przeznaczonego dla wysokiej jakości owoców morza pochodzących z regionu w celu zwiększenia ich konkurencyjności;

37. podkreśla znaczenie dialogu społecznego oraz zaangażowania przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w działania na rzecz budowania potencjału wraz z organami publicznymi; uważa, że można to osiągnąć przez utworzenie – na poziomie makroregionalnym oraz na poziomie regionalnym w każdym państwie członkowskim – stałej platformy służącej reprezentowaniu partnerów społecznych i gospodarczych, zgodnie z tym, co już zrealizowano w odniesieniu do uczelni wyższych, izb handlowych i miast;

38. podkreśla rolę badań morskich oraz ściślejszej współpracy naukowców, państw członkowskich i regionów objętych strategią EUSAIR w tych sektorach w celu wyeliminowania istniejącej luki między państwami członkowskimi i zwiększenia konkurencyjności obszarów przybrzeżnych oraz tworzenia lokalnych, wysokiej jakości i trwałych miejsc pracy;

39. z niepokojem odnotowuje uszczuplenie zasobów połowowych w Morzu Adriatyckim i Morzu Jońskim na skutek przelowienia oraz nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów (NNN), a także inne istotne zagrożenia dla całego środowiska morskiego; podkreśla, że rybołówstwo jest jednym z kluczowych sektorów gospodarki na obszarach przybrzeżnych i wyspowych; w związku z tym uważa za konieczne, by postrzegać za nadrzędny cel strategii ochronę i zachowanie zasobów połowowych oraz ekosystemów morskich zgodnie z zasadą maksymalnych podtrzymywalnych połowów zawartą we wspólnej polityce rybołówstwa; podkreśla, że w okresie przejściowym należy koniecznie wspierać dostosowywanie limitów połowowych za pośrednictwem dotacji na zakup urządzeń w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR); apeluje o stanowcze działanie polegające na dostosowaniu ustawodawstw państw trzecich w dziedzinie rybołówstwa do przepisów UE, wymiany danych, platform wspólnego monitorowania oraz wieloletnich planów zarządzania rybołówstwem, a także o rozważenie, w jaki sposób rozwijać zrównoważony sektor akwakultury z jego wielkim potencjałem zasilania go energią ze źródeł odnawialnych;

40. przypomina, że ilości ryb oraz skorupiaków, mięczaków i innych bezkręgowców wodnych wykorzystywanych do celów handlowych powinny się mieścić w bezpiecznych limitach biologicznych, co zapewni osiągnięcie dobrego stanu ekosystemów i zabezpieczy długoterminową równowagę przemysłu rybnego;

Środa, 28 października 2015 r.

41. zwraca się do Komisji o rejestrowanie wielkości połowów dokonywanych w ramach połowów rekreacyjnych oraz o uregulowanie tej działalności i o zastosowanie do nich, a także do połowów przemysłowych, celu, jakim jest maksymalny podtrzymawalny połów;
42. apeluje o przeprowadzenie kompleksowych badań zasobów połowowych, obejmujących w szczególności zagrożone gatunki i ich biologiczne współzależności, mając na uwadze, że brak dokładnych danych stwarza ryzyko, że dokonywane oceny będą nieprecyzyjne i niewiarygodne; apeluje o zachowanie naturalnych tarlisk;
43. wzywa do analizy i promowania projektów, które mają na celu ocenę wpływu połowów niebezpośrednich (urwane fragmenty sieci rybackich, sieci do hodowli małży) oraz przyłowów chronionych gatunków; szacuje się, że tylko na Morzu Adriatyckim przyławia się przypadkowo ponad 40 000 żółwi morskich; uważa, że niezbędne jest pilne przeprowadzenie badań w sprawie tego rodzaju wpływu, a także w sprawie łagodzenia go (np. za pomocą urządzeń zapobiegających przypadkowemu połowowi żółwi);
44. apeluje o zdecydowane wsparcie sektora budowy statków, w tym statków rekreacyjnych, skupiając się na jego modernizacji i specjalizacji w celu tworzenia miejsc pracy i dostosowania do wymogów dotyczących zrównoważonego i konkurencyjnego wzrostu idącego w parze z niebieskimi technologiami;
45. wzywa do zapewnienia silnego wsparcia na rzecz obszarów produkcyjnych, nawiązywania partnerstwa i współpracy między obszarami w różnych częściach makroregionu; zachęca do wymiany dobrych praktyk nabytych dzięki najcenniejszym doświadczeniom w sektorze, a także dobrych praktyk wypracowanych w innych regionach, aby zastosować to samo podejście w celu propagowania tworzenia obszarów produkcyjnych;
46. podkreśla znaczenie wpierania i zachęcania do rekreacyjnego wędkarstwa sportowego i rodzinnego, a także zintegrowanych strategii politycznych w zakresie rybołówstwa i turystyki (rybołówstwo, turystyka połowowa, marikultura), w szczególności na wyspach, z myślą o ochronie lokalnych tradycji kulturowych i morskiego stylu życia mieszkańców wysp i małych nadbrzeżnych miejscowości; wspiera zrównoważone, tradycyjne rybołówstwo na niewielką skalę oraz akwakulturę, wraz z bardziej zróżnicowaną ofertą kulinarną oraz promowaniem lokalnych targów rybnych, jako najlepszego sposobu zapewnienia zrównoważoności oraz silniejszego wsparcia turystyki przybrzeżnej;
47. apeluje do Komisji o wsparcie i propagowanie udziału rybołówstwa i pracowników sektora rybołówstwa w projektach w zakresie turystyki kulturalnej i turystyki związanej z dziedzictwem, obejmujących rybołówstwo, odkrywanie na nowo kultury morskiej oraz miejsc istotnych dla tradycyjnego rybołówstwa i zawodów z nim związanych;
48. podkreśla znaczenie gospodarki społecznej i przedsiębiorczości kobiet w realizacji filaru „niebieskiego” wzrostu i wzywa państwa członkowskie objęte strategią EUSAIR do promowania i wspierania uczestnictwa kobiet we wszystkich odnośnych sektorach; przypomina o podstawowej roli małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw w odnośnych regionach i obszarach oraz zwraca się do państw członkowskich objętych strategią EUSAIR o wdrożenie aktywnych strategii politycznych, by wspierać takie formy działalności gospodarczej;
49. wspiera działania mające na celu zmniejszenie ryzyka hydrogeologicznego i ryzyka erozji wybrzeża;
50. podkreśla znaczenie badań i zachęca do silnego wsparcia obszarów morskich i przybrzeżnych;
51. podkreśla, że rozwój akwakultury i marikultury może odgrywać ważną rolę nie tylko w odbudowie różnorodności gatunków, ale również we wzroście gospodarczym w regionie Morza Adriatyckiego i Jońskiego;
52. wzywa Komisję do intensyfikacji wymiany dobrych praktyk, takich jak trwałość projektów opracowywanych przez przybrzeżne grupy działania.

Środa, 28 października 2015 r.

Połączenie regionu

53. zauważa, że lepsze połączenia transportowe i energetyczne między krajami uczestniczącymi, a także między krajami uczestniczącymi a ich państwami ościennymi, w tym w odniesieniu do transportu morskiego, połączeń intermodalnych z obszarami w głębi lądu, jak również sieci energetycznych, są niezbędne dla makroregionu i są warunkiem wstępnym rozwoju gospodarczo-społecznego; podkreśla brak połączeń między oboma wybrzeżami Morza Adriatyckiego oraz istniejącą lukę infrastrukturalną w regionie adriatycko-jońskim;

54. zachęca do stymulowania wdrażania trwałych połączeń w transporcie, które skracająby czas przejazdu, zmniejszały koszty transportu i logistyki oraz koszty zewnętrzne; apeluje o realizację głównych strategicznych działań związanych z węzłami transportowymi łączącymi sieci lądowe i morskie w celu stworzenia szans dla transportu intermodalnego między krajami, zapewnienia spójności oraz poprawy ogólnej sieci i ograniczenia ruchu drogowego, a co za tym idzie zmniejszenia emisji CO₂; zwraca uwagę na potrzebę poprawy wymiaru morskiego i portowego związanego z kabotażem, autostradami morskimi i rejsami między dwoma brzegami Adriatyku, zarówno na szlakach północ-południe, jak i wschód-zachód; wskazuje na potrzebę większej koordynacji w celu uniknięcia nadmiernego ruchu morskiego i usprawnienia jego zarządzania oraz nadzoru nad nim;

55. zachęca do zastosowania rozporządzenia w sprawie monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego (rozporządzenie (UE) 2015/757) na rzecz innowacji i stworzenia zrównoważonego transportu morskiego w makroregionie poprzez wykorzystanie alternatywnych rodzajów napędu oraz paliw w celu zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych oraz poprawy efektywności energetycznej w sektorze transportu;

56. podkreśla znaczenie połączenia morskich szlaków transportowych i portów z innymi częściami Europy, a także połączeń z korytarzami TEN-T; wzywa kraje uczestniczące do skoncentrowania wysiłków na wdrażaniu projektów objętych obecną siecią TEN-T oraz na innych działaniach dotyczących koncepcji jej rozszerzenia na Południowo-Wschodnią Europę/wschodnie wybrzeże Adriatyku, umożliwiającymi rozwiązanie problemu luki w sieci w regionie adriatycko-jońskim; w związku z tym zachęca zaangażowane kraje do określenia priorytetowych projektów infrastruktury o regionalnej i europejskiej wartości dodanej, a także sugeruje, by zwrócić uwagę między innymi na:

- (i) ukończenie korytarza bałtycko-adriatyckiego, w tym również rozszerzenia na cały region Morza Jońskiego i Adriatyckiego;
- (ii) przedłużenie północ-południe korytarza skandynawsko-śroziemnomorskiego;
- (iii) utworzenie kolejowego korytarza towarowego w regionie Alpy-Bałkany Zachodnie;
- (iv) lepsze połączenie Półwyspu Iberyjskiego ze środkowymi Włochami i Bałkanami Zachodnimi;
- (v) wprowadzenie połączeń drogowych w regionie Bałkanów między systemem portów a krajami śródlądowymi, a także stworzenie połączenia z korytarzem Ren-Dunaj;
- (vi) udoskonalenie obiektów portowych w celu lepszego połączenia obu wybrzeży Adriatyku, a także opracowanie przez zarządy portów północnego wybrzeża Adriatyku wspólnej strategii dotyczącej zapewnienia bardziej kompleksowego zaopatrywania Europy Środkowej w towary importowane;

57. zachęca do zoptymalizowania wydajności istniejącej sieci infrastrukturalnej, w szczególności w odniesieniu do aktualnych połączeń drogowych i kolejowych w makroregionie, w tym do połączeń ostatniego odcinka; podkreśla konieczność niezwłocznego ukończenia budowy autostrady adriatycko-jońskiej, co przyspieszy rozwój gospodarczy i społeczny całego makroregionu; przypomina o znaczeniu nowych korytarzy obejmujących autostrady, linie kolejowe oraz inne elementy infrastruktury po obu stronach regionu adriatycko-jońskiego; wskazuje na potrzebę większej koordynacji w celu uniknięcia nadmiernego ruchu morskiego i usprawnienia jego zarządzania oraz nadzoru nad nim;

Środa, 28 października 2015 r.

58. wzywa do rozwijania infrastruktury kolei dużych prędkości, która zapewni wzajemnie połączenia w makroregionie oraz umożliwi lepsze połączenie z UE oraz w jej obrębie; podkreśla znaczenie ulepszenia połączeń kolejowych w regionie adriatycko-jońskim, a także między wybrzeżem Morza Tyrreńskiego i Adriatyckiego/Jońskiego;

59. wzywa kraje uczestniczące do poprawy swojej infrastruktury transportu morskiego, kolejowego i lotniczego oraz do tworzenia autostrad morskich w makroregionie obejmujących środki transportu intermodalnego, w szczególności z myślą o połączeniach z obszarami w głębi lądu, a także do poprawy logistyki transportowej przy jak najlepszym wykorzystaniu najbardziej zaawansowanych technologii oraz zagwarantowaniu stałego, wysokiego poziomu bezpieczeństwa i równowagi środowiska naturalnego; apeluje do krajów uczestniczących o dokonanie oceny możliwości poprawy połączeń dzięki instrumentom w zakresie elektromobilności, które mogłyby usprawnić międzynarodowe usługi elektronicznej sprzedaży biletów;

60. podkreśla brak skutecznych połączeń z wyspami; wzywa Komisję i państwa członkowskie do usprawnienia połączeń przez zbadanie nowych skoordynowanych, przynoszących korzyści opcji, optymalizację wykorzystania połączeń towarowych i pasażerskich oraz angażowanie prywatnych i publicznych zainteresowanych stron, by poprawić jakość życia, powstrzymać wyludnianie i umożliwić wykorzystanie szans społeczno-gospodarczych w tych obszarach; podkreśla potrzebę usprawnienia wewnętrznych połączeń wysp oraz infrastruktury transportowej w celu zapewnienia zrównoważonej mobilności wewnętrznej; podkreśla również potrzebę zapewnienia mieszkańcom wysp całorocznego dostępu do odpowiednich programów ochrony zdrowia i programów edukacyjnych;

61. wzywa do realizacji głównych projektów na rzecz intermodalnych połączeń wysp, a przede wszystkim apeluje o silne wsparcie lotnisk o strategicznym znaczeniu zarówno w zakresie infrastruktury, jak i nowych połączeń z innymi regionami makroregionu;

62. wzywa kraje uczestniczące do podejmowania dalszych wysiłków w celu dywersyfikacji źródeł energii, co nie tylko poprawi bezpieczeństwo energetyczne makroregionu, lecz również zwiększy konkurencję i pozwoli zwalczyć ubóstwo energetyczne, przynosząc istotne korzyści dla rozwoju gospodarczego i społecznego regionu; podkreśla potrzebę szczegółowej oceny wpływu działań w sektorze energii na środowisko; podkreśla znaczenie wspólnego planowania inwestycji w zakresie budowy terminali skroplonego gazu ziemnego (LNG) i brakujących sieci gazociągów w makroregionie, przyczyniając się tym samym do osiągnięcia większej niezależności i bezpieczeństwa energetycznego; ponadto zachęca do przyjęcia środków w celu zwiększania efektywności energetycznej i efektywnego gospodarowania zasobami, co przyczyni się również do zwiększenia konkurencyjności;

63. zachęca do rozwoju infrastruktury energetycznej umożliwiającej redukcję śladu węglowego, zwiększenie efektywności energetycznej i zagwarantowanie bezpieczeństwa energetycznego w makroregionie i poza nim; ponadto podkreśla znaczenie rozwijania i promowania koncepcji inteligentnych miast, aby zapewnić dodatkowe korzyści w odniesieniu do istniejącej ogólnej infrastruktury energetycznej makroregionu;

64. uznaje wysoki potencjał niedostatecznie wykorzystywanych odnawialnych źródeł energii w makroregionie; wzywa do korzystania z dostępnych odnawialnych źródeł energii, takich jak energia słoneczna i wiatrowa oraz energia pływów i prądów morskich (jeżeli jest to technicznie wykonalne), w ramach koszyka produkcji energii; podkreśla zrównoważenie i konkurencyjność potencjału elektrowni wodnych we wszystkich krajach uczestniczących; wzywa te kraje do udziału w tworzeniu przężnego i wzajemnie połączonego rynku gazu i energii w makroregionie, co zapewni równy dostęp do taniej i przystępnej energii; podkreśla znaczenie wzmocnienia transgranicznych wzajemnych połączeń energetycznych wspierających inwestycje w sektorze energetycznym jako kluczowych warunków wstępnych integracji z unijną siecią energetyczną, a także zniesienia barier dla inwestycji transgranicznych w sektorze energetycznym;

65. wspiera wspólne planowanie i inwestycje w infrastrukturę energetyczną zarówno do produkcji, jak i transportu energii oraz gazu w makroregionie zgodnie z założeniami sieci TEN-E, dzięki realizacji konkretnych projektów wymienionych w wykazie projektów będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty Energetycznej (PECI);

Środa, 28 października 2015 r.

66. wyraża zaniepokojenie nowymi zachętami do poszukiwania i wydobywania ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich i na lądzie, co może narazić makroregion na wystąpienie katastrof o bardzo poważnych skutkach dla środowiska i gospodarki, w tym dla sektora rybołówstwa oraz zdrowia publicznego; podkreśla, że każda tego typu działalność musi być zgodna z unijnymi przepisami i wytycznymi w dziedzinie klimatu i energii odnawialnej; podkreśla, że Morze Adriatyckie jest zamkniętym, płytkim morzem, gdzie nie ma możliwości usuwania zanieczyszczeń, oraz że ma ono kwitnącą gospodarkę turystyczną na obu brzegach, a także, że wzrost w makroregionie powinien w pierwszym rzędzie zależeć od działalności turystycznej i działalności gospodarczych związanych ze specyfiką środowiska i ekosystemu; podkreśla potrzebę spójnego wdrażania unijnego prawa i międzynarodowych konwencji w zakresie zrównoważenia środowiskowego oraz bezpieczeństwa działalności morskiej; wzywa do pełnego wdrożenia dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej (2008/56/WE) oraz dyrektywy w sprawie bezpieczeństwa działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich (2013/30/EU);

67. wzywa do określenia wspólnych europejskich standardów w obszarze makroregionu adriatycko-jońskiego w zakresie bezpieczeństwa transportu;

68. wspiera potrzebę promowania transgranicznych usług lotniczych poprzez realizację wspólnych projektów mających na celu zagwarantowanie i zwiększenie liczby wewnętrznych połączeń w makroregionie;

Jakość środowiska

69. przypomina o bogactwie ekosystemów morskich, przybrzeżnych i lądowych w krajach uczestniczących; zauważa, że w Morzu Adriatyckim żyje prawie połowa (49 %) wszystkich zarejestrowanych gatunków śródziemnomorskich i jest ono najbardziej wyjątkowym podregionem Morza Śródziemnego ze względu na płytkość, niewielkie pływy oraz duży wpływ rzek; wzywa do wspólnych wysiłków ukierunkowanych na podejmowanie wszystkich możliwych środków, takich jak wykorzystanie czystych paliw w transporcie morskim i logistyce, w celu zachowania różnorodności biologicznej środowiska morskiego i transnarodowych siedlisk lądowych oraz zmniejszenia zanieczyszczenia morza i innych zagrożeń dla różnorodności biologicznej obszarów przybrzeżnych i morskich, a także zapobiegania im; podkreśla znaczenie ochrony zagrożonych gatunków morskich i lądowych, takich jak mniszka śródziemnomorska, odmieniec jaskiniowy, ryś, sęp płowy i inne; apeluje do krajów uczestniczących o wdrożenie wspólnych środków na rzecz realizacji tego celu;

70. wzywa do wymiany najlepszych praktyk między krajami uczestniczącymi w dziedzinie zarządzania dziedzictwem przyrodniczym i kulturowym z uwzględnieniem obszarów Natura 2000 i obiektów UNESCO w celu stworzenia atrakcji turystycznych z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju;

71. apeluje do wszystkich krajów uczestniczących o połączenie sił przy planowaniu przestrzennym obszarów morskich zgodnie z dyrektywą 2014/89/UE ustanawiającą ramy planowania przestrzennego obszarów morskich oraz przy zintegrowanym zarządzaniu wybrzeżem, z udziałem różnych zainteresowanych stron (władz krajowych, regionalnych i lokalnych, miejscowej ludności, środowisk naukowych, organizacji pozarządowych itp.); uważa, że właściwe wspólne zarządzanie obszarem morskim zapewnia ramy istotne dla trwałego i przejrzystego użytkowania zasobów morskich;

72. podkreśla znaczenie ochrony i zachowania rzek i jezior w basenie Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego;

73. wskazuje na potrzebę odpowiedzialnego przeciwdziałania zanieczyszczeniom historycznym i transgranicznym oraz oczyszczenia miejsc dotkniętych przemysłowym zanieczyszczeniem gleby, wody i powietrza, a także, w stosownych przypadkach, zanieczyszczeniem spowodowanym konfliktami zbrojnymi; wspiera wszelkie aktywne środki służące ograniczeniu zanieczyszczenia morza bronią chemiczną i konwencjonalną; wspiera ograniczanie z zamiarem wyeliminowania zanieczyszczeń morskich, zgodnie z dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej, a zwłaszcza w odniesieniu do zanieczyszczenia odpadami wysp na Adriatyku;

74. wyraża niepokój w związku ze szkodami spowodowanymi przez plastikowe odpady w morzu; wzywa Komisję do wsparcia inicjatyw mających na celu zbieranie tych odpadów i poddawanie ich recyklingowi; podkreśla znaczenie włączenia rybaków w ten proces;

75. wzywa kraje do opracowania i wdrożenia kompleksowych planów ponownego wykorzystywania opuszczonych terenów przemysłowych i wojskowych; podkreśla, że takie tereny nie tylko stwarzają zagrożenie dla środowiska naturalnego, ale również posiadają znaczący potencjał gospodarczy, który jest niewykorzystywany;

Środa, 28 października 2015 r.

76. apeluje o zachęcanie do przenoszenia przemysłu z ośrodków miejskich i obszarów przybrzeżnych w celu podnoszenia jakości życia;

77. domaga się wykorzystania wszelkich istniejących środków w celu wprowadzenia najlepszych rozwiązań w zakresie gospodarowania odpadami i oczyszczania ścieków w regionie, zgodnie z dyrektywą Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych w państwach członkowskich UE;

78. zwraca uwagę na różne klęski żywiołowe oraz katastrofy spowodowane przez człowieka, które dotknęły region w ostatnich latach; zwraca uwagę na problem wylesiania i inne zagrożenia związane ze zmianą klimatu; podkreśla potrzebę pełnego stosowania zasad horyzontalnych w zakresie zarządzania ryzykiem katastrof naturalnych i dostosowania do zmian klimatu w celu wdrożenia planu działania i priorytetów każdego z filarów; zachęca do współpracy krajowe instytuty hydrometeorologiczne w celu radzenia sobie z ekstremalnymi warunkami pogodowymi, konsekwencjami zmian klimatu i zarządzania ryzykiem wystąpienia katastrof; uznaje, że sektory gospodarki wodnej, rolnictwa i turystyki są najbardziej narażone na zmiany klimatu, stąd też zachęca do podjęcia współpracy pomiędzy władzami krajowymi w celu ustanowienia ram i mechanizmu wsparcia na rzecz wdrożenia środków łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej;

79. podkreśla potrzebę zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, w szczególności w sektorze transportu morskiego;

80. podkreśla, że istnieje problem geograficznych i sezonowych nierówności w dostępie do zasobów wodnych przejawiający się w istotnym niedoborze wody na wyspach i w obszarze przybrzeżnym w okresie letnim, kiedy zapotrzebowanie na wodę jest kilka razy wyższe ze względu na przyjazd dużej liczby turystów;

81. wzywa do utworzenia regionalnego centrum alarmowego na wypadek klęsk żywiołowych oraz opracowania wspólnego planu awaryjnego na wypadek wycieku ropy naftowej lub wystąpienia zanieczyszczeń na dużą skalę z myślą o ustanowieniu systemu wczesnego ostrzegania przed klęskami żywiołowymi oraz katastrofami powodowanymi działalnością przemysłową, transportową i innymi czynnikami, takimi jak powodzie, pożary czy działalność wydobywcza w Adriatyku; podkreśla, że takie centrum powinno być bezpośrednio powiązane z unijnym mechanizmem ochrony ludności; podkreśla znaczenie ochrony ekosystemu oraz różnorodności biologicznej regionu poprzez lepsze zrozumienie i wymianę najlepszych praktyk;

82. wzywa kraje spoza UE do przyspieszenia wdrażania sektorowego dorobku prawnego (m.in. ramowej dyrektywy wodnej) w celu przygotowywania się do przystąpienia w przyszłości do UE;

83. apeluje do państw członkowskich, by konsultowały się z właściwymi organami krajów ościennych i lokalnymi społecznościami w makroregionie, w szczególności odnośnie do działalności gospodarczej podlegającej ocenie oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającą dyrektywę 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko;

Zrównoważona i konkurencyjna turystyka

84. podkreśla szczególne znaczenie turystyki dla gospodarki europejskiej i rozwoju spójności społecznej w UE, w tym dla krajów śródziemnomorskich, a także dla całego regionu; podkreśla potrzebę opracowania nowych podejść, by przeciwdziałać sezonowości, zgodnie z wpływem turystyki na środowisko i jej zrównoważonym charakterem; apeluje o rozszerzenie wsparcia na finansowanie projektów z dziedziny turystyki ze środków europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz z innych źródeł;

85. apeluje o pilną poprawę transgranicznych połączeń drogowych, aby zwiększyć konkurencyjność turystyki, ponieważ słabe połączenia powodują powstawanie utrudnień komunikacyjnych i poważnych opóźnień; podkreśla konieczność poprawy – na potrzeby turystyki – istniejącej infrastruktury lotniczej oraz połączenia morskiego między dwoma wybrzeżami Adriatyku;

86. podkreśla potrzebę promowania już istniejących portów lotniczych w makroregionie w celu uniknięcia nadmiernej koncentracji pasażerów w kilku węzłach, a także wspierania zrównoważonej turystyki oraz lepszego rozkładu ruchu turystycznego na różnych obszarach;

Środa, 28 października 2015 r.

87. uznaje bogate dziedzictwo kulturowe i naturalne regionu (w tym działalność kulturalną, na przykład kino, teatr i muzykę) za największy atut, na którym opiera się sektor turystyki; zwraca uwagę na dużą liczbę atrakcji turystycznych wpisanych na listę UNESCO oraz obszarów Natura 2000 we wszystkich krajach uczestniczących; uważa, że pomimo znaczącego wkładu tego sektora w gospodarkę potencjał turystyki nie jest w pełni wykorzystywany, zwłaszcza z uwagi na dużą sezonowość oraz brak obszarów innowacji, zrównoważoności, infrastruktury transportowej, jakościowej oferty turystycznej, kwalifikacji uczestniczących zainteresowanych stron, a także odpowiedzialnego zarządzania turystyką; apeluje do krajów uczestniczących, aby przyjęły rozwiązania polityczne mające na celu zagwarantowanie odpowiedniej oferty połączeń i usług hotelarskich również poza sezonem letnim w celu dywersyfikacji napływu turystów i zapewnienia stałej ich obecności o różnych porach roku; podkreśla znaczenie łączenia turystyki z dziedzictwem naturalnym, kulturalnym i artystycznym;

88. zachęca państwa członkowskie do promowania zrównoważonych rozwiązań w zakresie mobilności w sektorze turystyki, co poprawi jakość usług turystycznych oraz rozszerzy ich zakres;

89. uznaje podstawowe znaczenie parków narodowych i przyrodniczych oraz obszarów chronionych dla dalszej edukacji obywateli w dziedzinie ochrony środowiska i walki ze zmianą klimatu;

90. podkreśla, że współpraca między krajami jest nieodzowna dla dalszego rozwoju turystyki w regionie; zachęca do tworzenia zrównoważonych strategii turystycznych dla Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego, umożliwiających krajom czerpanie korzyści z synergii, a także rozwiązanie wspólnych problemów na szczeblu makroregionu; uważa, że nieodzowna jest współpraca na rzecz wzmocnienia pozycji ośrodków turystycznych położonych w regionie adriatycko-jońskim;

91. apeluje do Komisji Europejskiej, krajów uczestniczących oraz władz lokalnych i regionalnych, aby podejmowały działania w celu motywowania zainteresowanych stron do usprawniania infrastruktury turystycznej;

92. podkreśla znaczenie wspierania branży kulturalnej i twórczej, a zwłaszcza rozwoju i uwzględniania przedsiębiorczości w sektorze muzycznym, teatralnym, tanecznym i kinematograficznym; zachęca do organizowania festiwalu, konwencji i wydarzeń kulturalnych promujących integrację;

93. zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia MŚP łatwiejszego dostępu do wsparcia i finansowania, ponieważ mają one zasadnicze znaczenie dla sektora turystycznego; zachęca zainteresowane strony w regionie do uczestnictwa w Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości w celu wymiany doświadczeń, nawiązywania kontaktów i znajdowania partnerów transgranicznych;

94. podkreśla znaczenie projektów inteligentnej specjalizacji oraz tworzenia inteligentnych wspólnot poprzez lepsze wykorzystanie istniejących platform innowacyjnych, takich jak utworzenie obszaru kreatywności w regionie adriatycko-jońskim;

95. wspiera rozwój zróżnicowanej oferty turystycznej obejmującej parki i szlaki tematyczne oraz turystykę kulturalną, wiejską, zdrowotną, medyczną, wodną, winiarsko-gastronomiczną, konferencyjną i sportową, w tym jazdę na rowerze, golf, nurkowanie, piesze wędrówki, jazdę na nartach, wspinaczkę i inne dyscypliny sportowe na wolnym powietrzu, w celu promowania turystyki przez cały rok oraz zwiększenia konkurencyjności ośrodków turystycznych w oparciu o zrównoważoność; wspiera rozwój agroturystyki w celu odciążenia głównych ośrodków turystycznych i wąskiego obszaru przybrzeżnego, co pomoże zaradzić problemowi sezonowości; wspiera rozszerzanie działalności turystycznej na obszary położone w głębi lądu oraz tworzenie zintegrowanych produktów turystycznych, które obejmują główne atrakcje makroregionu i jego stolic;

96. podkreśla znaczenie spójności między zarządzaniem w turystyce a infrastrukturą oraz potrzebę poprawy jakości i zwiększenia różnorodności usług i możliwości, z uwzględnieniem specyfiki regionu; podkreśla również duże znaczenie promowania i podtrzymywania lokalnych i regionalnych tradycji;

Środa, 28 października 2015 r.

97. podkreśla znaczenie poszukiwania alternatywnych szlaków i modeli biznesowych, a także lepszego powiązania oferty rejsowej z lokalnymi mieszkańcami i produktami, co ułatwi rozwiązanie problemu niezrównoważonych zatorów i lepsze wykorzystywanie pełnego potencjału przy uzyskaniu trwalszych korzyści gospodarczych dla lokalnych gospodarek; uznaje znaczenie rozwijania i kreowania wizerunku szlaków turystycznych makroregionu poprzez mapowanie i dalsze promowanie istniejących szlaków;

98. wspiera wykorzystanie w celach turystycznych największych bogactw regionu oraz opracowanie programów promocyjno-handlowych;

99. podkreśla potrzebę zapewnienia rzeczywistej intermodalności transportu poprzez wykorzystanie zintegrowanej sieci usług i powiązań w celu rozwinięcia turystyki wysokiej jakości i przyjaznej środowisku;

100. wspiera utworzenie karty adriatycko-jońskiej, promującej zrównoważoną turystykę poprzez określenie kryteriów, zasad i wytycznych oraz wdrożenie systemu ETIS (European Tourism Indicator System) służącego ocenie ośrodków turystycznych w celu usprawnienia ich zrównoważonego rozwoju;

o

o o

101. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz parlamentom i rządów krajów uczestniczących w strategii EUSAIR (Chorwacja, Grecja, Włochy, Słowenia, Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra i Serbia).
